

Krakovskie nekropolie

2021-11-25

Temat ważny i niestety pomijany: cmentarze. Starość i śmierć to dwa etapy w życiu człowieka, które wiążą się z poczuciem bezradności i bezsilności wobec nieubłaganych kolei ludzkiego losu. W naszych czasach codzienne życie nie sprzyja rozważaniom na temat śmierci, która stała się tematem tabu. Nie wypada o niej ani zbyt często myśleć, ani - tym bardziej - rozmawiać. Towarzyszą temu nawet zmiany w języku: ludzie nie umierają, ale odchodzą, opuszczają nas etc. Wśród tematów pomijanych znajdują się także i cmentarze. A jednak to one są naszym dziedzictwem i bezpośrednim zwornikiem z przemijaniem i historią.

Trzy lata temu zainicjowałam organizację jedynej w polskich samorządach konferencji poświęconej cmentarnictwu. Ponieważ odbyły już trzy edycje tej konferencji, możemy mówić o potrzebie takich spotkań i podzielić się dobrymi opiniami, z którymi się spotkaliśmy. Konferencje odbywają się dzięki bardzo dobrej współpracy z Zarządem Cmentarzy Komunalnych w Krakowie. Tematów poruszaliśmy sporo. Wymienić można następujące: aspekty prowadzenia działań ratowniczych na cmentarzach przez jednostki ochrony przeciwpożarowej; zagrożenia ekologiczne związane z funkcjonowaniem cmentarzy; groby i cmentarze wojenne w Polsce - prawne aspekty ochrony; konserwacja zabytkowych cmentarzy Krakowa na przykładzie wybranych obiektów; historyczne nekropolie Krakowa jako przestrzeń turystyczna. Nasze konferencje poświęcone są, w znacznej mierze, problemom, z jakimi borykają się gminy, których obowiązkiem jest utrzymywanie cmentarzy. Po drugiej konferencji wysłaliśmy list do premiera, aby rząd jak najszybciej zreformował ustawę o cmentarzach i chowaniu zmarłych, która pochodzi z 1959 r. W chwili obecnej konsultowany jest projekt zmiany tej ustawy.

Ostatnia, trzecia konferencja, która odbyła się na początku listopada, pozwoliła poruszyć kolejne tematy ważne dla miasta. Podjęliśmy próbę odpowiedzi na pytanie o obecność cmentarzy i rytuał pochówku w świadomości współczesnego człowieka, ale także staraliśmy się odpowiedzieć na pytania dotyczące prób pogodzenia potrzeby duchowego pożegnania bliskich ze zmarłym z wyzwaniem oraz ograniczeniami wynikającymi z aspektów prawnych i społecznych funkcjonowania współczesnych społeczeństw.

Organizatorzy zwrócili uwagę na coraz większą rozbieżność nowych nurtów grzebalniczych z obecną tradycją pochówku. Zaprosiliśmy specjalistów: psychologów, historyków, socjologów, aby podzielili się własnymi przemyśleniami, doświadczeniami oraz spostrzeżeniami. Utrzymywanie cmentarzy jest znaczącym i ważnym problemem komunalnym. Ponad 40 proc. pochówków w Krakowie to pochówki urnowe. Kremacja jest całkowicie akceptowana przez Kościół katolicki już od 1963 r., co potwierdza kodeks prawa kanonicznego. Ponadto stanowisko Kościoła katolickiego dotyczące pochówku ciał zmarłych, przedstawione 25 października 2016 r. w instrukcji Kongregacji Nauki Wiary „Ad resurgendum cum Christo”, podtrzymuje kremację jako formę pochówku zgodną z wiarą katolicką.

Polskie cmentarze stają się coraz większe, a już teraz w wielu miastach pojawia się problem z wygospodarowaniem miejsca na kolejne groby. Za kremacją przemawiają względy ekonomiczne. Urny pogrzebowe można kupić w niższej cenie niż trumny, a proces takiego pochówku nie wymaga postawienia nagrobka, co również wiąże się z kosztami. Pochówek urnowy to też znaczna oszczędność miejsca na cmentarzu, co obecnie także ma duże znaczenie. W wielu parafiach zalecana jest kremacja

**Magiczny
Kraków**

zwłok, ponieważ pozwala zaoszczędzić miejsce na cmentarzu. Najprawdopodobniej w przyszłości właśnie z tego powodu kremacja stanie się w Polsce powszechną praktyką, jak ma to miejsce już teraz w wielu innych krajach. Decyzja dotycząca formy pochówku zależy oczywiście od pozostawionej dyspozycji osoby zmarłej i woli jej rodziny.

W przyszłym roku planujemy zorganizować konferencję międzynarodową. Chcemy zaprosić do Krakowa przedstawicieli miast partnerskich i usłyszeć od nich, jak rozwiązują problemy komunalne związane z cmentarnictwem.

Małgorzata Jantos, przewodnicząca Komisji Kultury i Ochrony Zabytków